се учени най духовити чети, най способни чети, най будни чети и неуморими чети е Атанас Богориди. Тая похвала на Коран, и особено постъвнитѣ му думи не се отнасят само до приложението и способноститѣ в' учение на найпрадвий Богориди, от нашите и по друго значение. Коран бѣше един от главнитѣ двигатели на Гръцкото въстание, с' писмата си от Нарвин тей въ Одеса ваше Гръцитѣ на всякъдѣ по вѣчи, от това става явно че "будни чета и неуморими чети" сѣдка значи че Атанас Богориди е вземал участие в' тозе подвиг на Коран и му е помагал в' кроенитѣ му и трудовитѣ му. Какво еще по голямо доказателство от това дѣто тѣ Богориди и Коран писали и на трудѣ затия, на Америка, не му помня сега имената, запискитѣ ми пропадоха за какво друго се е писало, ако не по възстанието, и той се отнесъл тонко великодушно към младенчетѣ Богориди. Или що е имал да ходи пак брата си Стефана в' Влашко, както пише историята му, ако не такава той работа.

Твърдѣ е възможно щото извѣстнитѣ приятелски отношения на младенчетѣ Богориди, усилената му дѣятелности е упорила неуморимитѣ тозе Гръко-Българи — Атанас Богориди умрѣл в' Парижко, но майка му, и всички съвременни нему копенци вѣрували че бил отровен. Аз не бих и спомнел за това обстоятелство, ако да нѣмах случай да видя и да прочетя в' една кратка Гръцка черковна история, издадена от нѣкой си архиепископ на Царградската Патриархия 2), как в' нея се говорене за неговата смърт, колкото се вземане като бъдне спомнитѣ за черквата, като се изражавале повдигнатата му еще тъй злобно и ядовито: И тъй то бъдне споменитѣ изчезка от лицетѣ на Гръцкитѣ (Jiдavior) онзи и такоз сонник (сонорну) за черквата Атанасий Богориди!" тозе думи ако не тъ обяснявам нищо за смъртта на малкитѣ Богориди, давати ни пълно понятие на калугерската злоба против Богоридевци. Но как во вѣрнѣ грило и отрестъчило Гръцката черква во тонкоз против младенчетѣ и в' Парижко еще учащитѣ се Богориди — това е на гостно не знам що да мислѣ. Но нищо от това когато видиш че Гръцкитѣ епископи, тия учени-тѣ Гръци го калтриха за достоинство да обнародуват Нилайтовата му в' Помдората на 1872 година.

Атанасия Богориди

Преди 1821 довольно число младенчетѣ Гръци, които се учѣхя в' Царград, Букурещ, Яс, Одеса, Кидония, Хиос и Смирна имениитѣ училища отвиваха в' Западно Европейскитѣ за свършване на собственитѣ занятия, а най вече в' Вѣна, дѣто и синовѣтѣ Гръцки

1) по онова времѣ еще Българи не е имало за Гръцитѣ, в' Изтокъ православен, Българитѣ е чатяли и се е учѣли Гръцки, бѣше е Гръцки

2) Запискитѣ за това се изгубиха и друга подобна книга не мисъ е случило да се видѣ; тая що видѣх и четох бѣше от библиотеката на г. Попикарта Патриарх, втори подвиг Стефр. Ковачевича владика при Българската черква в' Царград. Но богомлюбие бѣше голѣм Копенец, за владичеи с' настоявание то на Ст. Богориди и страхи на патриарх, поеле бѣха го изгонили от там. Защото бѣше атоалекатик, при бѣше в' черквата на Фенер, когато аз бѣх за чѣрв тъй учител в' Царград. От неговитѣ разкази и особено за Богориди, аз имах доста записки, но сега излагам това само що помня. Бѣдний Попикара Гръцитѣ крадци го обрахо одеждата му, украдоха парите и одеждите така що той в' бѣдно положение замина в' Брила и там умрѣ.

Като стана рѣч за Стефана Ковачевича прѣв владика на Българ. черква в' Царград не излишно считам да забѣлѣжа тук за се знае, че той бѣ Сърбин родом, изгонен от Гръцитѣ разни пѣти от тозе, забѣгнѣ пак в' Сърбия преди 1857 година и умрѣ на 16 окто. 1862 в' манастирѣ на св. Роман 4 часа на запад от Алексинец.

Гръцки архив